

กิจกรรมส่งเสริมการอ่านและการเรียนรู้ “คำพ่อสอน” มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต

Learning and Reading Promoting Activities “Kam Po Sorn”

(H.M. King Bhumibhol’s Guidance) at

Phuket Rajabhat University

อมรรัตน นาคะโร

สาขาวิชาสารสนเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต amomrat.n@pkru.ac.th

บทคัดย่อ

การจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านและการเรียนรู้ ตอน คำพ่อสอน มีวัตถุประสงค์เพื่อแนะนำให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 รู้จักหนังสือและสื่อความรู้เกี่ยวกับพระราชประวัติ พระราชกรณียกิจ และพระบรมราโชวาท พระราชดำรัสในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช และเพื่อให้ความรู้แก่นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เกี่ยวกับพระบรมราโชวาทและพระราชดำรัสในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช และสามารถสร้างสรรค์เป็นสมุดทำมือคำพ่อสอนได้ ดำเนินการโดยจัดเป็นกิจกรรมย่อย 3 กิจกรรมคือ 1) แนะนำหนังสือและสื่อความรู้เกี่ยวกับพระราชประวัติ พระราชกรณียกิจและพระบรมราโชวาทและพระราชดำรัสในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช 2) ให้ความรู้เกี่ยวกับพระบรมราโชวาทและพระราชดำรัสในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช 3) สร้างสรรค์สมุดทำมือคำพ่อสอน ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนสนใจและรู้จักหนังสือและสื่อความรู้ที่แนะนำเพิ่มขึ้น นักเรียนได้รับความรู้เกี่ยวกับพระบรมราโชวาทและพระราชดำรัสในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชเพิ่มขึ้น ทั้งยังสนุกกับการเรียนรู้ อยากอ่านหนังสือที่เกี่ยวกับคำพ่อสอน และรู้สึกภูมิใจที่ได้ประดิษฐ์สมุดทำมือคำพ่อสอนได้ด้วยตนเอง นอกจากนี้ยังเป็นกิจกรรมที่ได้กระตุ้นครูในการน้อมนำพระบรมราโชวาทและพระราชดำรัสหรือคำพ่อสอนมาเป็นเนื้อหาสาระในการสอนของรายวิชาและต่อยอดความรู้ให้นักเรียนต่อไป

คำสำคัญ

1. พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช
2. กิจกรรมส่งเสริมการอ่าน
3. คำพ่อสอน
4. มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต

ABSTRACT

The learning and reading promoting activities under the topic of “Kam Po Sorn” or the guidance of His majesty the King Bhumibhol intended to present the students of P.5, Phuket Rajabhat University Demonstration School the books and materials related to the King’s biography, his duties, guidance and speech, as well as to educate them the King’s guidance and speech which they could consequently use as a content in their hand made books for the aforementioned topic. The teacher initiated the learning by 1) presenting the books and materials for the King’s biography, his duties, guidance and speech, 2) educating them the King’s guidance and speech, and 3) assigning them to create the hand made book with the content therein. Through these learning activities, the students were interested in the books and materials presented by the teacher. They enjoyed exploring the contents and the books with respect to the King’s guidance and speech. The students were proud of themselves creating the hand made books. Finally, the teacher could use the guidance and speech given by the King to develop the contents of the subject that provide the students further knowledge.

Keywords

1. His Majesty the King Bhumibhol Adulyadej
2. Reading Promoting Activities
3. Kam Po Sorn
4. Phuket Rajabhat University

บทนำ

สาขาวิชาสารสนเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต มีภารกิจหลักในการทำการสอนเพื่อผลิตบัณฑิตและทำการวิจัยเพื่อสร้างองค์ความรู้และพัฒนาทางวิชาชีพ และให้บริการทางวิชาการแก่สังคม ทั้งนี้เพื่อให้สอดคล้องกับพันธกิจและปรัชญาของมหาวิทยาลัยที่ว่า มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ตเป็นสถาบันอุดมศึกษาเพื่อพัฒนาท้องถิ่น ปฏิบัติภารกิจบนพื้นฐานแห่งความรับผิดชอบต่อสังคม และเป็นไปตามมาตรา 7 ของพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ พ.ศ.2547 ความตอนหนึ่งว่า ให้มหาวิทยาลัยเป็นสถาบันอุดมศึกษาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นที่เสริมสร้างพลังปัญญาของแผ่นดิน ฟื้นฟูพลังการเรียนรู้ เชิดชูภูมิปัญญาของท้องถิ่น สร้างสรรค์ศิลปวิทยา เพื่อความเจริญก้าวหน้าอย่างมั่นคงและยั่งยืนของปวงชน..

กิจกรรมส่งเสริมการอ่านและการเรียนรู้ เป็นกิจกรรมบริการวิชาการแก่สังคมของสาขาวิชาสารสนเทศศาสตร์ที่มุ่งเน้นการให้บริการสารสนเทศ บริการความรู้ในลักษณะต่าง ๆ ที่หลากหลายและเหมาะสมกับบริบทของแต่ละพื้นที่ ชุมชน สังคม การส่งเสริมการอ่าน เป็นการกระตุ้นด้วยวิธีการต่าง ๆ เพื่อให้ผู้อ่านสนใจการอ่าน จนกระทั่งมีนิสัยรักการอ่าน และได้พัฒนาการอ่านจนกระทั่งมีความสามารถในการ

อ่าน นำประโยชน์จากการอ่านไปใช้ตรงตามวัตถุประสงค์ของการอ่านทุกประเภท(ฉวีวรรณ คูหาภินันท์, 2542, หน้า 93)

“..หนังสือเป็นการสะสมความรู้และทุกสิ่งทุกอย่างที่มนุษย์ได้สร้าง ทำมา
คิดมา แต่โบราณกาลจนทุกวันนี้ หนังสือจึงเป็นสิ่งสำคัญ เป็นคล้ายๆ
ธนาคารความรู้และเป็นออมสิน เป็นสิ่งที่ทำให้มนุษย์ก้าวหน้าโดยแท้..”

พระบรมราชาโชวาทในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช
พระราชทานแก่คณะสมาชิกห้องสมุดทั่วประเทศ ในวันที่ 25 พฤศจิกายน 2514

สิ่งสำคัญประการหนึ่งในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านและการเรียนรู้ คือการกำหนด
ประเด็นความรู้ให้ทันยุคสมัยและเหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย ผู้เขียนในฐานะเป็นข้าราชการประจำสาขาวิชา
สารสนเทศศาสตร์ เป็นคนของพระราชชา ข้าของแผ่นดิน ตระหนักถึงคุณค่าของประเด็นความรู้ในพระบรม
ราชาโชวาท พระราชดำรัสในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ที่ทรงพระราชทานแก่พสกนิกร
ของพระองค์ในหลายวโรกาสว่าเปรียบเสมือน “คำสอนที่พ่อได้ให้ไว้กับลูก” เพื่อให้ลูกนำไปเป็นข้อคิดข้อ
เตือนใจ เป็นแนวทาง แนวปฏิบัติที่ถูกต้องและตั้งงามในการดำเนินชีวิต

โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ตเป็นอีกหนึ่งพื้นที่เป้าหมายสำหรับการจัดบริการ
สารสนเทศในลักษณะของกิจกรรมส่งเสริมการอ่านและการเรียนรู้ให้แก่เด็กและเยาวชน ซึ่งเด็กและเยาวชน
เป็นพสกนิกรอีกกลุ่มหนึ่งของพระองค์ เป็นวัยที่ต้องได้รับการเอาใจใส่ในการพัฒนาให้เจริญเติบโตอย่างมี
คุณภาพและสมวัย เพราะเด็กในวันนี้คือผู้ใหญ่ในวันหน้า หากสังคมและประเทศชาติต้องการผู้ใหญ่ที่ดีมี
คุณภาพในวันหน้า จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องสร้างเด็กที่ดีและมีคุณภาพในวันนี้ การปลูกฝังให้เด็กรักการอ่าน จึง
เป็นสิ่งที่จำเป็น เพราะการอ่าน เป็นเครื่องมือที่สำคัญสำหรับการศึกษา จะเป็นตัวช่วยในการติดอาวุธทาง
ปัญญาให้กับเด็กและเยาวชนต่อไป เมื่อประมาณเดือนกรกฎาคมถึงสิงหาคม 2560 ที่ผ่านมา ผู้เขียนได้เป็นจิต
อาสาจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านและการเรียนรู้ให้กับนักเรียนโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต โดย
น้อมนำพระบรมราชาโชวาทและพระราชดำรัสในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชมามาเป็นสาระ
ความรู้ในการส่งเสริมการอ่านและการเรียนรู้ ภายใต้ชื่อ กิจกรรมส่งเสริมการอ่านและการเรียนรู้
ตอน คำพ่อสอน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อแนะนำให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 รู้จักหนังสือและสื่อความรู้เกี่ยวกับ
พระราชประวัติ พระราชกรณียกิจ และพระบรมราชาโชวาท พระราชดำรัสในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหา
ภูมิพลอดุลยเดช

2. เพื่อให้ความรู้แก่นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เกี่ยวกับคำสอนของพ่อ และสามารถสร้างสรรค์เป็นสมุดทำมือคำพ่อสอนได้

ขั้นตอนและวิธีการดำเนินงาน

การดำเนินการจัดกิจกรรมแบ่งได้เป็น 3 ขั้นตอน คือ ขั้นเตรียม ขั้นดำเนินการ ขั้นสรุป ดังนี้

ขั้นเตรียม

1. ติดต่อ ประสานงานกับโรงเรียนเพื่อนำเสนอกิจกรรมและขออนุมัติ
2. ติดต่อ ประสานงานกับคุณครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ก่อนจัดกิจกรรม 1 สัปดาห์

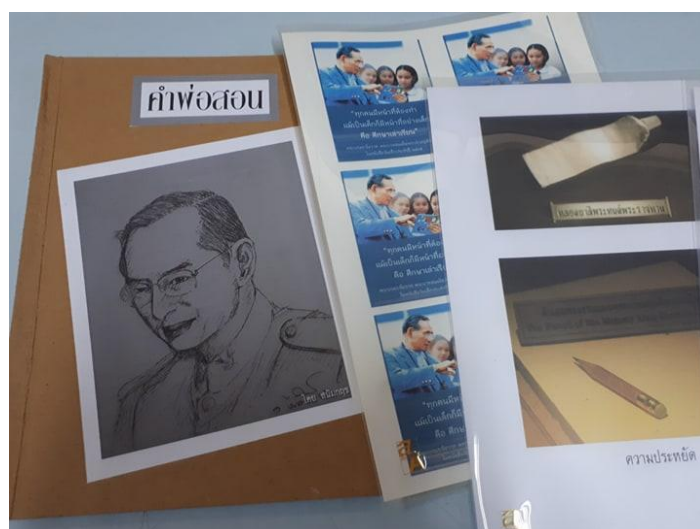
เพื่อยืนยันการจัดและเตรียมความพร้อมในการจัดกิจกรรม

3. เตรียมหนังสือ สื่อความรู้ และสื่ออื่น ๆ สำหรับการจัดกิจกรรม

ขั้นดำเนินการ

การจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านและการเรียนรู้ ตอน คำพ่อสอน ให้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ณ ห้องเรียน โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต เมื่อวันที่ 18 สิงหาคม 2560 เวลา 15.00-16.30 น. ประกอบด้วยกิจกรรมย่อยดังนี้

1. แนะนำหนังสือ และสื่อความรู้เกี่ยวกับพระราชประวัติ พระราชกรณียกิจ และพระบรมราโชวาท พระราชดำรัสในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช โดยผู้เขียนแนะนำหนังสือและเล่าเรื่องราวในหนังสือและสื่อความรู้ที่เกี่ยวข้อง และเล่นเกมความรู้ ดังภาพที่ 1-4

ภาพที่ 1 สื่อความรู้เกี่ยวกับพระบรมราโชวาทและพระราชดำรัสในรัชกาลที่ 9 ในลักษณะต่าง ๆ

ภาพที่ 2 หนังสือคำสอนของพ่อ

ภาพที่ 3 หนังสือพระราชประวัติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ฉบับการ์ตูน

ภาพที่ 4 นิทรรศการการ์ตูนมหาสนุก ฉบับพิเศษ

2. ให้ความรู้เกี่ยวกับพระบรมราโชวาท พระราชดำรัสในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช และเชื่อมโยงให้เห็นว่าพระบรมราโชวาทและพระราชดำรัสของพระองค์เป็นเสมือนคำสอนของพ่อที่ให้ไว้กับลูก ๆ ดังภาพที่ 5-6

ภาพที่ 5 ผู้เขียนให้ความรู้เกี่ยวกับพระบรมราโชวาทและพระราชดำรัสในรัชกาลที่ 9 แก่นักเรียน

ภาพที่ 6 นักเรียนศึกษาความรู้จากหนังสือเกี่ยวกับรัชกาลที่ 9

3. สร้างสรรค์สมุดทำมือคำพ่อสอน โดยผู้เขียนเตรียมวัสดุและอุปกรณ์สำหรับประดิษฐ์สมุดทำมือไว้ให้ แล้วให้นักเรียนสร้างสรรค์เป็นสมุดทำมือคำพ่อสอนของตัวเอง สิ่งที่กำหนดคือ ภายในสมุดจะต้องมี 9 คำพ่อสอนที่ได้จากการเรียนรู้ไปก่อนหน้าและมีเพิ่มเติมจากสื่อความรู้ที่เตรียมไว้ให้ และหน้าปกเป็นภาพวาดลายเส้นพระบรมสาทิสลักษณ์ของรัชกาลที่ 9 อาจตัดแปะจากภาพที่เตรียมให้หรือวาดขึ้นมาใหม่จากจินตนาการของนักเรียน ดังภาพที่ 7-9

ภาพที่ 7-8 นักเรียนสร้างสรรค์สมุดทำมือคำพ่อสอน

ภาพที่ 9 ผลงานสมุดทำมือคำพ่อสอนของนักเรียน

ขั้นสรุป

ผู้เขียนและนักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นและสรุปประโยชน์ที่ได้รับจากการจัดกิจกรรมในครั้งนี้ พร้อมประกาศผลและมอบรางวัลให้กับทีมที่ชนะในการเล่นเกมนิเวศความรู้ ดังภาพที่ 10

ภาพที่ 10 คุณครูประจำชั้นมอบรางวัลให้กับทีมที่ชนะในการเล่นเกมนิเวศความรู้

ผลการศึกษา

กิจกรรมส่งเสริมการอ่านและการเรียนรู้ ตอน คำพ่อสอน มีวัตถุประสงค์เพื่อแนะนำให้นักเรียนรู้จักหนังสือและสื่อความรู้เกี่ยวกับพระราชประวัติ พระราชกรณียกิจ พระบรมราชาบาทและพระราชดำริสในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช และเพื่อให้ความรู้แก่นักเรียนเกี่ยวกับคำสอนของพ่อหลวง และสร้างสรรค์เป็นสมุดทำมือคำพ่อสอน พบว่านักเรียนสนใจและรู้จักหนังสือและสื่อความรู้ที่แนะนำ

เพิ่มขึ้น ได้แก่ นิตยสารการ์ตูนมหาสนุก หนังสือคำสอนของพ่อ หนังสือพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช องค์กราชนแห่งแผ่นดิน มหาราชฉบับการ์ตูน รวมทั้งสื่อความรู้อื่น ๆ เช่น ภาพถ่ายหลอดยาศีพระทนต์ ภาพถ่ายดินสอดทรงใช้ ทั้งยังเห็นว่าจะไปหาหนังสือเหล่านี้มาอ่านเพราะเป็นหนังสือที่มีประโยชน์ ทำให้สนุกกับการเรียนรู้เกี่ยวกับพระราชประวัติ พระราชกรณียกิจ พระบรมราโชวาท และพระราชดำรัสของในหลวงรัชกาลที่ 9 และเมื่อสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมการประดิษฐ์สมุดทำมือคำสอน นักเรียนส่วนใหญ่เห็นว่า เป็นกิจกรรมที่สนุก ไม่เบื่อ และได้ความรู้เกี่ยวกับคำสอนของในหลวงรัชกาลที่ 9 เพิ่มขึ้น รู้สึกภูมิใจที่ได้ประดิษฐ์สมุดขึ้นมาเอง และต้องการให้มีกิจกรรมลักษณะนี้อีก

หลังจากจัดกิจกรรมแล้วประมาณ 1 เดือน ผู้เขียนได้เข้าไปสอบถามและสัมภาษณ์คุณครูประจำชั้นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ซึ่งมีส่วนร่วมสังเกตการณ์ในการจัดกิจกรรมในครั้งนี้ คุณครูแสดงความคิดเห็นว่า เป็นกิจกรรมที่เหมาะสมสำหรับเด็ก และกระตุ้นให้คุณครูนำเรื่องคำสอนของในหลวงรัชกาลที่ 9 มาต่อยอดให้กับนักเรียน โดยสืบค้นข้อมูล 9 คำสอนมาให้ให้นักเรียนอ่าน และร่วมกันวิเคราะห์แสดงความคิดเห็น และนำไปปฏิบัติตาม ซึ่งภาคเรียนต่อไปนักเรียนแต่ละคนจะมาเล่าให้เพื่อน ๆ ฟังว่าตัวเองทำตามคำสอนข้อไหนได้บ้างและทำอย่างไร นอกจากนี้คุณครูยังแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมว่า ต้องการให้มีกิจกรรมลักษณะนี้อีก นักเรียนจะได้มีความรู้เรื่องคำสอนมากยิ่งขึ้น

การอภิปรายผล

การจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านและการเรียนรู้ ตอน คำสอน โดยการแนะนำหนังสือและสื่อความรู้ที่เกี่ยวข้องให้นักเรียนรู้จักเป็นวิธีการชี้แนะแหล่งความรู้ที่นักเรียนสามารถไปศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม โดยเฉพาะถ้าเป็นสื่อที่น่าสนใจ ได้แก่ มีลักษณะเป็นการตูนที่ให้ความรู้ นิทาน หรือเรื่องเล่า ซึ่งทำให้นักเรียนไม่เบื่อ จะช่วยให้นักเรียนอยากอ่าน ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนานิสัยรักการอ่านต่อไปได้ นอกจากนี้กิจกรรมดังกล่าวยังเป็นการให้ความรู้เกี่ยวกับพระราชประวัติ พระราชกรณียกิจ พระบรมราโชวาท และพระราชดำรัส ทั้งทางตรงและทางอ้อม กล่าวคือ การยกตัวอย่าง อธิบาย พุดคุย และนักเรียนสามารถเลือก 9 คำสอน แล้วนำมาเป็นเนื้อหาสาระในสมุดทำมือคำสอนที่นักเรียนสร้างสรรค์ขึ้นเอง นับว่าเป็นการให้ความรู้เรื่องคำสอนโดยตรง ส่วนการแนะนำหนังสือและสื่อที่เกี่ยวข้องให้นักเรียนรู้จัก ซึ่งเป็นการชี้แนะแหล่งค้นคว้าและเรียนรู้เพิ่มเติม นับว่าเป็นการให้ความรู้โดยอ้อม ซึ่งการให้ความรู้ทั้งสองส่วนนี้จะส่งผลให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจถึงสาระของพระบรมราโชวาทและพระราชดำรัส หรือ “คำสอน” และรู้จักแหล่งที่จะเรียนรู้ต่อไป ซึ่งเป็นไปตามวัตถุประสงค์หลักของการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านและการเรียนรู้ในครั้งนี้

ข้อเสนอแนะ

1. การจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านและการเรียนรู้แต่ละครั้ง กลุ่มเป้าหมายต้องได้สาระความรู้ที่ผู้จัดต้องการจะให้ และรู้จักแหล่งค้นคว้าเพิ่มเติม สื่อและกิจกรรมที่นำมาจัดต้องเร้าความสนใจกระตุ้นให้กลุ่มเป้าหมายอยากอ่าน อยากค้นคว้าเพิ่มเติม

2. คุณครูหรือผู้เกี่ยวข้องควรนำความรู้เรื่องคำพ่อสอนไปต่อยอดให้กับนักเรียนเพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจจนเกิดเป็นผลการเรียนรู้ที่ชัดเจนและเห็นเป็นรูปธรรม

3. โรงเรียนควรจัดหาหนังสือและสื่อความรู้เกี่ยวกับพระบรมราโชวาทและพระราชดำรัส หรือ “คำพ่อสอน” ไว้ให้นักเรียนเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

การนำไปใช้ประโยชน์

1. เป็นแนวทางการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านและการเรียนรู้ของห้องสมุดและผู้เกี่ยวข้อง
2. เป็นตัวอย่างการนำพระบรมราโชวาทและพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชมาเป็นเนื้อหาสาระในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านและการเรียนรู้

รายการอ้างอิง

กฤษกร เพชรนอก. (2558). พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช องค์ราชันแห่งแผ่นดิน

มหาราชฉบับการ์ตูน. กรุงเทพฯ : สกายบุ๊กส์.

ฉวีวรรณ คูหาภินันท์. (2542). การอ่านและการส่งเสริมการอ่าน. กรุงเทพฯ : ศิลปาบรรณาการ.

น้องพี. (ม.ป.ป.). คำสอนของพ่อ. กรุงเทพฯ : Baby Books.

มหาสนุก ฉบับพิเศษ. (2560). กรุงเทพฯ : บันลือสาส์น.